

MUNI
PED

Základy práva pro MŠ

1. seminář

JUDr. Radovan Malachta

Podzimní semestr 2022

**MUNI
PED**

Organizační pokyny

Obecné informace

- organizace seminářů
- interaktivní osnova
- studijní literatura
- kdy a jak mne kontaktovat
 - prezenčně: čtvrtek 10:00 až 11:00 v kanceláři
 - distančně: MS Teams kdykoliv po domluvě
 - email: malachta@mail.muni.cz

Podmínky kolokvia: Základy práva pro MŠ

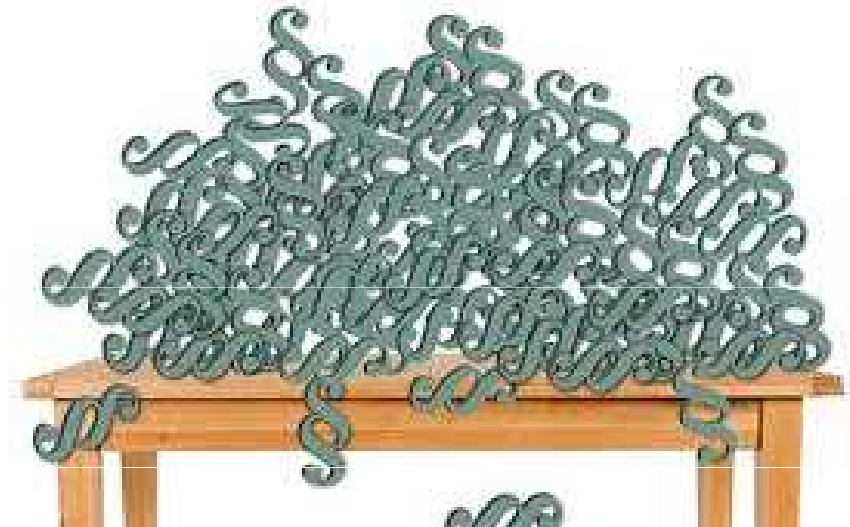
- účast a aktivní účast
 - 8 z 11 účastí musí být vyhodnoceno jako aktivní
 - absence 1 neomluvená, další musí být omluveny v IS
- vypracování prezentace
 - 10 minut cca
 - přednesení na hodině
- ústní kolokvium
 - zodpovězení dvou otázek ze seznamu
 - 1 otázka na právo obecně, 1 otázka na právo MŠ
- hodnocení prospěl (P) – neprospěl (N)
- 3 kredity

**MUNI
PED**

Tři „hesla“ na úvod

Právo je docela bordel

To, co se dnes učíme, nemusí zítra platit

Novela 2. o volbách do Parlamentu ČR
ST 1170 3. čí

PŘIJATO		✓ 96	✗ 1	Hlasování 18			
ANO2011	139	✓ 39	✗ 0	ČSSD	17	✓ 7	✗ 0
ODS	12	✓ 10	✗ 1	KDU-ČSL	15	✓ 5	✗ 0
Piráti	11	✓ 10	✗ 0	TOP09	14	✓ 4	✗ 0
SPD	10	✓ 9	✗ 0	STAN	13	✓ 3	✗ 0
KSCM	7	✓ 7	✗ 0	Nezářaz.	13	✓ 1	✗ 1

Barbara a Alexandr fakt ne

BARRANDOV KRIMI 13.02.2022 12:15

BARRANDOV KRIMI 13.02.2022 15:25

Soudce Alexandr (pořad)

11%

Hodnocení
(1 030)

Fanklub
(19)

MUNI
PED

Jaký je Váš vztah k právu?

Právo kolem nás

Chammurapiho zákoník

Popravčí zed'

Paris Hilton

Výhybky

Teror

Spravedlnost

**MUNI
PED**

Právo ?

Každý stát má svoje právo: příklad manželství

**M U N I
P E D**

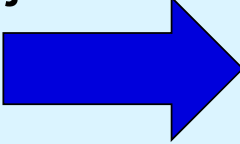
**Úvod k právu. Mít právo, mít nárok, mít
povinnost.
Základní dělení práva.**

Co to je právo

- ve společnosti – společenské vztahy – potřeba regulovat
- co je dovolené, zakázané či přikázané
- vznikají pravidla chování – právní normy – obecně závazné
- stanovuje a **vynucuje** stát (vs. morální či náboženská pravidla)

soubor pravidel chování, která regulují společenské vztahy, přičemž nerespektování pravidel lze vynutit prostřednictvím státní moci

Co to je morálka

- také se jedná o pravidla chování – morální normy – nejsou závazná (právně)
 - mos/mores – požadovaný způsob jednání v určité společnosti
 - nestanovuje a **nevynucuje** je stát
- základní rozdíl je: kdo stanovuje právní/morální normy (vznik)
v sankci v případě nedodržení norem
- obojí ale představuje **normativní systém**

Vztah práva a morálky: tři přístupy

– model **jednoty** práva a morálky

- obsahová shoda
- „právo je minimum morálky“ – právo je jen součást morálky – například G. Jellinek

– model **oddělení** práva a morálky

- nejvýznamnější Hans Kelsen – tzv. ryzí nauka právní – rovnice: právo = právo
- každou právní normu lze odvodit z jiné normy, platnost právní normy není potvrzována morálkou
- kritika: H.L.A. Hart, R. Dworkin, G. Radbruch

– model **komplementarity** práva a morálky

- vzájemné působení, kooperace, ale jsou to svébytné systémy
- J. Habermas (stále žijící filosof)

současná doba
odmoralizování

Pozitivní a přirozené právo

– pozitivní právo

- právo platné (dané státem, příp. mezinárodním společenstvím)
- tvoří je právní normy, objektivní právo – vynucováno státem
- model oddělení práva a morálky

– přirozené právo

- dané mimo vůli státu, právní principy a ideje, nezadatelná subjektivní práva
- člověk má vrozená práva / Bůh stanovuje věčná práva / přirozenost věcí, resp. přirozenost člověka

Co to je spravedlnost

- spravedlnost: právní, morální, ...
- viz příklady na prvním semináři

MUNI
PED

Právní kultury

Právní kultury

- nejen právo, zahrnut je společenský, kulturní, náboženský, politický, historický, ekonomický, územní vývoj (ne všechny kultury ovlivňuje vše)
- způsob tvorby, výkladu a aplikace práva
- zahrnuje větší počet právních řádů
- ČR: kontinentální právní kultura

Typy právní kultury

kontinentální

angloamerická

islámská

hindská, východoasijská, africká,

Kontinentální právní kultura

- znaky a charakteristiku pochopíte během semestru ☺
- teritorium („evropský kontinent“)?, náboženství (křesťanství)
- hlavní formální pramen: právní předpis (zákon)
- zákony tvoří zákonodárné orgány, nikoliv soudci (ti je aplikují)
- dělení na soukromé vs. veřejné právo (vliv římského práva)
- provázanost jednotlivých právních řádů – právo EU

Angloamerická právní kultura

- tzv. common law
- hlavní pramen: soudní precedens
 - příp. právní obyčej (ústavní právo), právní literatura
 - samozřejmě existují i právní předpisy (psané právo)
- pravidla tvoří (nalézají) především soudy
- není dělení na soukromé a veřejné právo
- rozdíly (Anglie vs. USA vs. Kanada vs. Austrálie vs. jiné)

rule of law

Islámská právní kultura

- především vliv náboženství
- šaría – islámské náboženské právo (sunnité a šíité)
- normy konkrétního státu (právo islámských zemí) vs. náboženské normy (šaría)
- Korán, sunna (příp. idžma, kijás)

**MUNI
PED**

Objektivní a subjektivní právo

Objektivní právo

= soubor (systém) právních norem, která jsou obecně závaznými pravidly chování, stanovených či uznaných státem a státem vynucených

Příklady:

- pedagogický pracovník je povinen chránit bezpečí a zdraví dítěte, žáka a studenta (školský zákon)
- kupující má zaplatit kupní cenu, když si něco koupí (občanský zákoník)
- chodec nesmí vstupovat na vozovku „na červenou“ (zákon o provozu na pozemních komunikacích)
- o ústních podáních a jednáních při správě daní sepíše správce daně protokol (daňový řád)

—

Subjektivní právo

- možnost chování právních subjektů
- plyne z objektivního práva (je zaručeno státní mocí)
- mít oprávnění, mít na něco nárok
- *možnosti* chování právního subjektu může odpovídat *povinnost* jiného subjektu (právo na zaplacení ceny – povinnost zaplatit)

Příklady:

- žáci a studenti mají právo na informace o průběhu a výsledcích svého vzdělávání
- prodávající má nárok na zaplacení kupní ceny
- chodec má oprávnění vstoupit na vozovku „na zelenou“

Čeština v tomto není dokonalá...

- law (objektivní právo)
- right (subjektivní právo)

**LAWS
VS RIGHTS**

Mít právo (nárok, oprávnění) – mít povinnost

Dovolující (povolující) právní normy

Zakazující právní normy

Přikazující právní normy

Příklad 1 ze zadání na seminář

- a) *„Zápis k předškolnímu vzdělávání od následujícího školního roku se koná v období od 2. května do 16. května.“ (§ 34 odst. 2 školského zákona)*
- b) *„Dítě může být přijato k předškolnímu vzdělávání i v průběhu školního roku.“ (§ 34 odst. 7 školského zákona)*
- c) *„Zázemí lesní mateřské školy nesmí být stavbou.“ (§ 34 odst. 9 školského zákona)*
- d) *„Zákonný zástupce dítěte je povinen přihlásit dítě k zápisu k předškolnímu vzdělávání v kalendářním roce, ve kterém začíná povinnost předškolního vzdělávání dítěte.“ (§ 34a odst. 2 školského zákona)*
- e) *„Ředitel mateřské školy je oprávněn požadovat doložení důvodů nepřítomnosti dítěte; zákonný zástupce je povinen doložit důvody nepřítomnosti dítěte nejpozději do 3 dnů ode dne výzvy.“ (§ 34a odst. 4 školského zákona)*

- a) *„Stravovací služby nad rámec § 4 (dále jen "jiné stravovací služby") poskytované strážníkům musí odpovídat zásadám zdravé výživy a prodávaný sortiment nesmí obsahovat alkoholické nápoje a tabákové výrobky.“* (§ 3 odst. 6 vyhlášky o školním stravování)
- b) *„Pedagogičtí pracovníci mají po dobu výkonu své pedagogické činnosti povinnost dalšího vzdělávání, kterým si obnovují, udržují a doplňují kvalifikaci.“* (§ 24 zákona o pedagogických pracovnících)
- c) *„Ve školách a školských zařízeních není povolena činnost politických stran a politických hnutí ani jejich propagace.“* (§ 32 školského zákona)
- d) *„Pedagogický pracovník je povinen být na pracovišti zaměstnavatele v době stanovené rozvrhem jeho přímé pedagogické činnosti, v době stanovené rozvrhem jeho dohledu nad dětmi a žáky,“* (§ 22a zákona o pedagogických pracovnících)
- e) *„Mateřská škola může organizovat zotavovací pobyty dětí ve zdravotně příznivém prostředí bez přerušování vzdělávání, školní výlety a další akce související s výchovně vzdělávací činností školy.“* (§1a odst. 3 vyhlášky o předškolním vzdělávání)

**MUNI
PED**

Právo hmotné a procesní

Hmotné právo

- tvoří právní normy, které upravují (stanovují) práva a povinnosti právních subjektů (účastníků právních vztahů – osob, státních orgánů atd.) – „jak se chovat v právních vztazích“
- například (s vědomím ALE.....)
 - občanský zákoník
 - trestní zákoník
 - zákoník práce
 - zákon o obchodních korporacích

Procesní právo

- procesní postup, jak dosáhnout práv a povinností před soudy (správními orgány atd.) – postup orgánů veřejné moci k uplatnění a ochraně hmotných práv
- procesní práva a povinnosti účastníků, celá řada otázek
- například (s vědomím ALE.....)
 - občanský soudní řád
 - trestní řád
 - správní řád
 - soudní řád správní
 - daňový řád

Vědomí ALE

- hmotněprávní a procesněprávní předpis
 - NEZNAMENÁ, že hmotné právo je upraveno výlučně v hmotněprávním předpisu
 - NEZNAMENÁ, že procesní právo je upraveno jen v procesněprávním předpisu
 - i v hmotněprávním předpisu můžeme nalézt normy procesní povahy a naopak
- pro určení hmotné / procesní je předpis výraznou pomůckou, ale je potřeba zkoumat samotnou právní normu

Příklad 2 ze zadání na seminář

- a) *Učitel mateřské školy získává odbornou kvalifikaci: a) vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na přípravu učitelů mateřské školy,“ (§ 6 odst. 1 zákona o pedagogických pracovnících)*
- b) *„Dítě v mateřské škole má právo denně odebrat: a) oběd, jedno předcházející a jedno navazující doplňkové jídlo, je-li vzděláváno ve třídě s celodenním provozem,...“ (§ 4 odst. 1 vyhlášky o školním stravování)*
- c) *„Účastníci mají právo vyjádřit se k návrhům na důkazy a ke všem důkazům, které byly provedeny.“ (§ 123 občanského soudního řádu)*
- d) *„Kdo v době spáchání činu nedovršil patnáctý rok svého věku, není trestně odpovědný.“ (§ 15 trestního zákoníku)*
- e) *„Řízení je zahájeno dnem, kdy návrh došel soudu.“ (§ 32 soudního řádu správního)*
- f) *„Osoby zúčastněné na správě daní mají rovná procesní práva a povinnosti.“ (§ 6 daňového řádu)*
- g) *„Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že jako zákonný zástupce (...) nepřihlásí dítě k povinnému předškolnímu vzdělávání podle § 34a odst. 2.“ (§ 182a odst. 1 školského zákona)*

**MUNI
PED**

**Děkuji za pozornost
malachta@mail.muni.cz**

Obrázky staženy z google obrázků.